

BRADLEY HOPE

REBEL A KRÁLOVSTVO

SKUTOČNÝ PRÍBEH O POKUSE ZVRHNÚŤ
SEVEROKÓREJSKÝ REŽIM

N

REBEL A KRÁLOVSTVO
BRADLEY HOPE

REBEL A KRÁLOVSTVO

SKUTOČNÝ PRÍBEH
O POKUSE ZVRHNÚŤ
SEVEROKÓREJSKÝ REŽIM

BRADLEY HOPE

OBSAH

Autorská poznámka	13
PROLÓG Vlámánie	19
1. KAPITOLA Predvarený život	25
2. KAPITOLA Dnes to nie je inak	33
3. KAPITOLA Prechod cez Tuman	51
4. KAPITOLA Šenjanská šestica	61
5. KAPITOLA Slon v porceláne	73
6. KAPITOLA Projekt Pegas	83
7. KAPITOLA Horreya	101
8. KAPITOLA Nad hladinou, pod hladinou	115
9. KAPITOLA Návody	131
10. KAPITOLA Orezávanie rodinného stromu	143
11. KAPITOLA Zoči-voči	157
12. KAPITOLA Lúpež po taliansky	175
13. KAPITOLA Chvíľu sa zdržím	189
14. KAPITOLA Anatómia fingovaného únosu	203
15. KAPITOLA Nech žije veľký následník	215
16. KAPITOLA Prosím, zavolajte niekto FBI	229
17. KAPITOLA Väzenské kimči	249
18. KAPITOLA Na úteku	259
EPILÓG Cena	273
PodĎakovanie	297
O autorovi	301

Bradley Hope

The Rebel and the Kingdom:

The True Story of the Secret Mission to Overthrow the North Korean Regime

Copyright © 2022 by Bradley Hope

All rights reserved including the right of reproduction
in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Crown, an imprint of Random
House, a division of Penguin Random House LLC.

Translation © Peter Tkačenko

Jacket design © Ondrej Ivánek

Jacket photo © Santiago Silver/stock.adobe.com

Design & Layout © Ondrej Ivánek

Slovak edition © 2022 by N Press, s. r. o.

ISBN 978-80-8230-225-0

Mojim rodičom, Markovi a Linde

*Hľa! Pred očami máme nový svet!
Vek sily sa pominul a nastúpil vek morálky.*

KÓREJSKÁ DEKLARÁCIA NEZÁVISLOSTI,
MAREC 1919

AUTORSKÁ POZNÁMKA

Koncom augusta 2011 som v Káhire nastúpil do lietadla do Bengázi, ktoré si prenajal Svetový potravinový program OSN. Pristál som uprostred občianskej vojny, v ktorej na seba narazili vojská verné líbyjskému diktátorovi Muammarovi Kaddáfimu a Arabskou jarou inšpirovaní povstalci, ktorí sa postavili proti tamojšej skorumpovanej vláde.

Po príchode som mal pocit, že sa začali posledné týždne občianskej vojny. Skupina amerických reportérov každý deň absolvovala dlhočiznú cestu z Bengázi na západ k Syrte (poslednému bojisku) a dúfala, že narazí na veliteľa povstalcov, ktorý jej poskytne čerstvé informácie o priebehu bojov.

Povstalecké brigády približne stopäťdesiat kilometrov východne od Syrty zablokovali cestu. Novinári tam medzi húfmi povstalcov každý deň nahráli niekoľko hodín rozhovorov. Keď sme sa s novinárskou kolegyňou Kristen Chickovou odtiaľ jedného dňa zberali na odchod, všimli sme si skupinu v kruhu stojacich bojovníkov, ktorí sa hrdelne smiali.

Zamierili sme tam a v strede kruhu sa nám naskytol nevídaný pohľad na vysmiateho osemnásťročného kórejsko-amerického vysokoškoláka Chrisa Jeona. Tento mladý Američan priletel do Káhiry, odtiaľ cestoval vlakom do Alexandrie a odtiaľ sa stopom dostal až do Líbye. Jeon, ktorý práve ukončil stáž v sanfrancisckej finančnej firme BlackRock, vyrazil na letné prázdniny. Jeon v modrom tričku LA Lakers nevedel po arabsky ani

začať, ani to ho však neodradilo od ochutnávky „jednej z mála skutočných revolúcií“ vo svete.

Po návrate do Bengázi som okamžite napísal článok o študentovi matematiky, ktorý si povedal, že bude povstalcom. Do niekoľkých minút od zverejnenia na internete ten článok vyvolal enormný záujem a prebrali ho stovky svetových médií. Ešte v ten deň mi v elektronickej schránke pristál e-mail od človeka s menom, ktoré mi nič nehovorilo: Adriana Honga.

„Skvelý článok,“ napísal mi ten neznámy človek, ktorý ma mylne oslovoval „Bob“. A vzápätí ma požiadal, aby som ho spojil s Jeonom.

Adrian mi napísal, že sa čoskoro chystá do Líbye a chce sa uistiť, že Jeon sa bezpečne vráti domov do Ameriky. Prostredníctvom e-mailu som Adriana spojil s Jeonovým otcom, ale zo zvedavosti som sa na internete pustil do vyhľadávania informácií o Adrianovi. Dozvedel som sa, že jeho celé meno znie Adrian Hong Chang, ale vystupuje pod priezviskom po otcovi. Zistil som, že vyštudoval Yale a angažuje sa v ľudskoprávnych otázkach týkajúcich sa Severnej Kórey. Zaujalo ma to a rozhodol som sa, že s Adrianom nadviažem samostatnú komunikáciu. Prečo sa mladý aktivista so záujmom o Severnú Kóreu chystá do Líbye?

V rozhovoroch pôsobil zdvorilým a sebavedomým dojmom. Zároveň bol tak trochu zahalený rúškom tajomstva. Zdalo sa, že má mimoriadne dobré styky s líbyjskými povstalcami. Zároveň sa zdalo, že udržiava kontakt so sýrskymi a egyptskými revolucionármi. Všetko však bolo akési povrchné. Prvý, ale rozhodne nie posledný raz som si položil otázku, či naozaj robí to, čo hovorí, alebo to len predstiera.

V tom čase som býval v Káhire, odkiaľ som sledoval konflikty naprieč Blízkym východom. Vedel som, že vojna môže pôsobiť ako magnet, ktorý priťahuje najrôznorodejšie typy ľudí, ktorých oslovuje pocit povinnosti, altruizmus či túžba po zisku. Ako prvé mi napadlo, že je americký špión, ktorý sa vydáva za podnikateľa. Sršalo z neho však niečo (aura úprimnosti zmie-

šaná s troškou amatérstva), čo vo mne naďalej vyvolávalo otázky. Bolo tiež veľmi nepravdepodobné, že by špión kontaktoval amerického novinára. Riziko odhalenia bolo privysoké. Žeby to bol len prehnane angažovaný dobrák z prestížnej univerzity? Prípadne mohol podobne, hoci o čosi rafinovanejšie ako Chris Jeon, len vyhľadávať vzrušenie. Alebo bol niekým celkom iným, akousi neriadenou strelou s tajným motívom?

Jedno bolo isté: oplatilo sa nestrácať ho z dohľadu.

PÍSANIE O UTAJENÝCH UDALOSTIACH a ľuďoch pôsobiacich v utajení je nesmierne náročné. Adriana Honga a jeho aktivity som sledoval vyše desaťročia a veľkú časť z uplynulých troch rokov som strávil hĺbkovým skúmaním Adrianovho príbehu a jeho organizácie, ktorá je dnes známa ako Slobodný Čoson. Pri overovaní rôznych aspektov tohto príbehu a dopĺňaní podstatných detailov som po celom svete vyspovedal množstvo ľudí s jedinečnými informáciami a zadovážil som si verejne nedostupné písomné a fotografické materiály a videozáznamy.

Všetky moje knihy vznikli vďaka otázkam, ktoré chcú odhaliť podstatu toho, ako v dvadsiatom prvom storočí fungujú moc a vplyv. Snažím sa ich zodpovedať rozpovedaním dobrého príbehu. S kolegom Tomom Wrightom sme sa v knihe *Veľryba za miliardu dolárov* (*Billion Dollar Whale*) snažili pochopiť, ako sa mladému malajzijskému podvodníkovi mohlo podariť uchmatnúť miliardy dolárov priamo pod nosom kontrolórov finančného sveta a zároveň presvedčiť popredných hollywoodskych predstaviteľov a mnohých ďalších, že je tým, za koho sa vydáva. V druhej knihe *Krv a ropa*, ktorú som napísal s Justinom Scheckom, som sa usiloval pochopiť tajomného saudskoarabského korunného princa Muhammada bin Salmána, ktorý sa vynoril z neznáma a pustil sa do modernizácie ropnej krajiny, no popri tom sa z neho pri snahe o konsolidáciu moci a potlačenie opozície stala bezohľadná postava. Tá kniha sa pokúšala opísať, ako MBS rozvracia jednoduchý barter, ktorý bol viac ako osemdesiat rokov jadrom americko-saudských vzťahov

(ropa za vojenskú ochranu), a pomenovať, čo z toho vyplýva. V tomto prípade moje novinárske a spisovateľské inštinkty oslovovala zdanlivo jednoduchá otázka: Kto je Adrian Hong? Chcel som pochopiť, ako sa z idealistického absolventa jednej zo škôl Brečtanovej ligy mohol stať globálny utečenec. Čo ho motivovalo k jeho činom? Čo mu vnuklo myšlienku, že môže zmeniť svet? A je vôbec možné, aby vo veku digitálneho sledovania a autokracií niekto, radový občan vedený vášňou a dobrými úmyslami (predpokladajme, že boli dobré), v spolupráci so skupinkou pomocníkov mohol zmeniť globálny politický poriadok? Dúfam, že pri čítaní budete mať na mysli práve tieto otázky.

Považujem za potrebné dodať niekoľko poznámok. Po prvé, som novinár, nie historik. K dispozícii je množstvo výborných kníh o dejinách Kórey, ktoré obsahujú oveľa komplexnejšie informácie o zásadných udalostiach a dejateľoch. V popredí mojej knihy vystupujú súčasné udalosti a postavy, ktoré sú doplnené nevyhnutným historickým kontextom. Dúfam, že nasledujúce strany obohatia tak skúseného ostrieľaného čitateľa kníh o severokórejských dejinách, ako aj tých, ktorí sa s nimi stretávajú prvý raz.

Početné zdroje tejto knihy so mnou hovorili za cenu veľkého osobného rizika. Adrian Hong, jeho kolegovia z organizácie Slobodný Čoson a ich spojenci vo svojej činnosti pokračujú napriek ohrozeniu života a množstvu iných nebezpečenstiev. Rozhodol som sa, že v knihe nebudem menovať nikoho, o kom sa ešte verejne nevie, že je členom tejto skupiny. Dal som si mimoriadne záležať, aby som ochránil komunikáciu so zdrojmi a potenciálnym špehom neposkytol žiadne stopy, vďaka ktorým by ich mohli identifikovať.

A napokon poznámka k menám. Pri kórejských menách v tejto knihe uvádzam najprv priezvisko a potom krstné meno. Netýka sa to mien amerických Kórejčanov, ktorí zvyčajne pri uvádzaní mien kopírujú západné konvencie. S výnimkou Adriana Honga v ich prípade a pri Nekórejčanoch neskôr používam len priezviská.

UTEČENECKÉ
TRASY
ZO SEVERNEJ
KÓREY

PROLÓG

VLÁMANIE

Madrid

22. február 2019

Na sklonku zimy v jedno chladné piatkové popoludnie podišiel k dverám severokórejského veľvyslanectva v Madride dobre oblečený muž s dvoma luxusnými darčekomými balíčkami a stisol zvonček.

„¿Sí?“ ozvalo sa po niekoľkých minútach z interkomu.

„Dobrý deň, volám sa Matthew Chao,“ odvetil muž hovoriaci dobrou španielčinou a vysvetlil, že tam bol pred niekoľkými týždňami a vrátil sa s darčekom pre „señora Soa“, teda najvyššie postaveného predstaviteľa na veľvyslanectve.

Severokórejské veľvyslanectvo sídli v hnedastej budove vo vychytenej madridskej štvrti Valdemarín známej parkami a luxusnými rezidenciami. Viac ako ostatné madridské veľvyslanectvá tento diplomatický areál pripomína skôr sídlo bohatého, hoci azda paranoidného Španiela. Bokom od chodníka sa nachádza nenápadná vstupná brána, ktorá umožňuje prekonať pôsobivý múr. Spozna múra toho veľa neuvidíte a väčšina ľudí v tejto štvrti budove nevenuje pozornosť. Na veľvyslanectvo mieri len hrstka hostí.

Keď však severokórejský zamestnanec veľvyslanectva, tridsať-

ročný Čwe Džin, ktorý pri zazvonení zvončeka práve pracoval v záhrade, začul meno svojho nadriadeného, pootvoril dvere. Keď za nimi zbadal usmiateho upraveného muža s ázijskými črtami v čiernom obleku s bodkovanou kravatou a vlasmi v mužskom drdole, pustil ho ďalej. „Nájdem pána Soa,“ oznámil a návštevníkovi ukázal lavičku na vnútornej strane múra. Bolo krátko po pol piatej popoludní.

Keď sa Džin vybral hľadať pána Soa, na autobusovej zastávke za múrmi veľvyslanectva odpočívala staršia žena, ktorej sa naskytol iný pohľad. Pohľad, ktorý by nižšie postaveného diplomata prinútil zavrieť dvere a rozbehnúť sa do bezpečia. Pri dverách za múrmi veľvyslanectva sa skrývalo ďalších päť mužov v džínsoch a so slnečnými okuliarmi. Niektorí z nich mali veľké batohy a zopár ich bolo učupených, akoby sa chystali rozbehnúť do budovy.

Muž, ktorý sa predstavil ako Matthew Chao, niekoľko minút po odchode Džina vstal z lavičky a ticho otvoril dvere za svojím chrbtom. Za múrom čakajúci muži vklzli dnu. Keď prekročili prah severokórejského veľvyslanectva, viacerí votrelci si nasadili čierne šatky a dali sa do behu. Z batohov vytiahli pištole a putá, dorozumievali sa pomocou bezdrôtových slúchadiel a mobilov s aplikáciou, ktorá simuluje vysielačku.

Votrelci sa rozprchli do budovy a na vyplašený personál kričali, aby si lahli na zem. Keď ich maskovaní muži spúťali plastovými pásikmi a putami, na hlavy im natiahli vrecia a odviedli ich do zasadačky. Pána So, ktorý sa celým menom volá So Junsuk, najprv zavrel do kúpeľne, zatiaľ čo jeden z votrelcov na poschodí strážil jeho nespútanú manželku (ktorá sa aj s dieťaťom najprv pokúšala zabarikádovať v spálni).

Votrelci postupne prechádzali izbu po izbe, kontrolovali usporiadanie veľvyslanectva a dávali si záležať, aby sa nikto neskrýval v skrini alebo v nevyužívanej kancelárii. Vzhľadom na to, že v tej budove bývali štyria členovia diplomatického personálu, dve ich manželky a jeden chlapec, väčšina miestností bola až zarážajúco prázdna.

Muži vtrhli do propagandistickej sály so stenami vyzdobenými severokórejskými ideologickými plagátmi a štylizovanými podobizňami troch generácií dynastie Kimovcov, ktorá krajine vládne od roku 1948, keď v dôsledku rozdelenia Kórey Spojenými štátmi a Sovietskym zväzom v roku 1945 vznikla Kórejská ľudovodemokratická republika. Od diplomatov sa očakávalo, že sa tam každý deň stretnú, aby deklamovali ideologické heslá vychvalujúce ich vodcu Kim Čong-una, ako aj jeho otca a starého otca za to, že ako božstvá chránia ich hrdú vlasť pred zlosynmi celého sveta na čele so Spojenými štátmi.

Na chodbe útočníci narazili na miestnosť, ktorá sa zrejme nachádza na každom severokórejskom veľvyslanectve vo svete a ktorú videla len hárka cudzincov, ak vôbec: spravodajské stredisko s počítačom, horami papierov a so stenami pokrytými alobalom, ktorý má oslepiť zvedavé oči západných spravodajských služieb. Tu diplomati dostávali pokyny od svojich severokórejských nadriadených zašifrované vlastným kryptografickým systémom.

Skupina do štvrt hodiny ovládla veľvyslanectvo a zaistila jeho priestory. Alebo si to aspoň mysleli. Nie všetko bolo v skutočnosti také, aké sa zdalo – či už narušiteľom, alebo zajatcom.

Jeden zo severokórejských rukojemníkov neskôr španielskej polícii povedal, že muž, ktorý mu spútal ruky, si nevedel rady s plastovým sťahovacím pásikom a potreboval pomoc od kolegu. Vzhľadom na to, že útočníka automaticky považoval za príslušníka elitnej polovojenskej skupiny, to bolo zarážajúce.

Keď boli všetci zajatci spútaní, votrelci znova prečesali všetky miestnosti a zmocnili sa čohokoľvek, čo im prišlo pod ruku. Do batohov nahádzali USB kľúče, dva počítače, mobil, dokumenty a dva pevné disky. Jeden z diskov bol napojený na kamerový systém veľvyslanectva, takže jeho zhabanie malo zaistiť likvidáciu akýchkoľvek dôkazov o prítomnosti útočníkov.

Zatiaľ čo vydesený a spútaný zvyšok personálu čakal v zasaďačke, Matthew Chao odviedol So Junsuka do suterénu.

VYSKYTOL SA VŠAK JEDEN PROBLÉM. Votrelci nevedeli, že niekoho prehliadli. Išlo o Čo Sunhi, manželku jedného z predstaviteľov veľvyslanectva a neznámeho siedmeho obyvateľa veľvyslanectva. Keď začula, že sa veľvyslanectvom rozliehajú hlasy s juhokórejským prízvukom, prepadla panike.

Severokórejčania sú od roku 1950 v neustálom vojnovom stave, takže akákoľvek nečakaná interakcia s Juhokórejčanmi má potenciál spôsobiť nekontrolovanú paniku. Severokórejčania sa od dojčenského veku učia, že Američania a Juhokórejčania sú „kanibali“ odhodlaní zničiť veľkolepý severokórejský štát. Zatiaľ čo útočníci prehľadávali izby a rozrážali dvere, Čo utiekla na terasu svojej izby na druhom poschodí. Zo strachu o holý život sa rozhodla skočiť. Pri tvrdom dopade na betón na prízemí si zranila hlavu a nohu.

Napriek bolesti sa však Čo nenechala odradiť, prekrivkala cez tenisový kurt a vyšla bočným vchodom, kde preklzla na chodník vedúci k hlavnej ceste. Na cestu už sa priplazila štvornožky.

Keď zamestnanec neďalekého fitnesscentra pri ceste vo zvyčajne ospalej madridskej štvrti zbadal kričiacu ženu so zakrivenou tvárou, takmer stočil volant do obrubníka. Odstavil auto na okraj, aby jej pomohol. Ako neskôr povedal polícii, pri pohľade na tú ženu si myslel, že ju niekto napadol.

Odviezol ju do najbližšej polikliniky, kde personál zavolał záchranku a kontaktoval políciu. Žena prepadla hystérii a vzrušene chrlila slová, ktorým Španieli nemohli rozumieť.

Čoskoro dorazili policajti, ale nevedeli prísť na to, odkiaľ sa tá rozrušená žena vzala. Pokúšali sa zavolať na čínske veľvyslanectvo, ale uvedomili si, že nevedia po čínsky. Jeden z lekárov si na pomoc pri dešifrovaní ženiných slov privolał Google Translate. Napokon to policajti pochopili: žena pochádzala z neďalekého severokórejského veľvyslanectva. Jej slová im však nedávali zmysel.

„Na veľvyslanectvo vtrhli nejakí ľudia, ktorí zabíjajú a jedia ľudí,“ kričala Čo. „Sú tam deti.“

OD CHVÍLE, KEĎ MASKOVANÍ MUŽI vtrhli do budovy veľvyslanectva, uplynula len hodina. Matthew Chao so svojimi ľuďmi za ten čas stihli spútať personál, zmocniť sa množstva dokumentov a dokonca nakrútiť krátke video, na ktorom okrem iného rozbíjali portréty bývalých vodcov Severnej Kórey.

Približne o polhodinu útočníci stuhli, keď začuli zvonček. Bola to polícia. Chao sa upokojil a zamieril k dverám (na chlopňu saka si nezabudol pripnúť odznak „Drahý vodca“, na ktorom je severokórejská vlajka ozdobená podobizňami predkov Kim Čong-una).

Nasadil tón odmeraného a mrzutého úradníka a otvoril dvere, za ktorými čakali traja madridskí policajti so slnečnými okuliarmi. Tí Chaovi vysvetlili, že na ulici našli zranenú ženu, ktorá kričala, že v budove veľvyslanectva sa deje niečo zlé.

Chao im s predstieranou úradníckou ľahostajnosťou odkázal, že ak majú záujem o komunikáciu s veľvyslanectvom, musia využiť primerané diplomatické kanály. Potom zabuchol dvere.

Kto však na veľvyslanectvo privolal políciu? Útočníci zvolali rýchlu poradu, aby zistili, kde zlyhal ich premyslený plán, a čoskoro na to prišli: niekto im prekĺzol. Niekomu sa podarilo ujsť, niekomu, o kom až doteraz netušili, že vôbec býva na veľvyslanectve.

Od ich príchodu na veľvyslanectvo už ubehli dve hodiny. Podľa pôvodného plánu sa tam nemali zdržať dlhšie ako štyridsaťpäť minút.

Crrrrn. Crrrrn. Crrrrn.

Odrazu na veľvyslanectve začali vyzváňať telefóny. Muži sa ich snažili ignorovať a zároveň presvedčiť So Junsuka, že po ich odchode bude všetko v poriadku.

Nech už však volal ktokoľvek, bol neodbytný a vyzváňal celé hodiny. Zvonenie telefónov zaplnilo sporo zariadené chodby veľvyslanectva. Keď sa popoludnie preklopilo do noci, maskovaní muži si vymieňali čoraz ustarostenejšie pohľady.

Na dlážke sediaci Severokórejčania sa nespokojne hniezdili.

Ohlasuje to zvonenie príchod pomoci alebo ďalšie nebezpečenstvo? Vzhľadom na vrecia na hlavách stále nič nevideli.

Najvyšší severokórejský predstaviteľ veľvyslanectva So Junsuk sa v suteréne s uboleným pohľadom díval na muža, ktorý sa predstavil ako Matthew Chao.

„Neochrániš ma, Adrian,“ vyhlásil rezignovane. „Musíš odísť. Hneď.“

1. KAPITOLA

PREDVARENÝ ŽIVOT

*V tábore niet rozdielu medzi človekom a zvieratom,
možno len v tom, že hladný človek je schopný kradnúť jedlo
svojim potomkom, zatiaľ čo zvierata toho azda nie je schopné.*

KANG ČOLWAN, PCHJONGJANSKÉ AKVÁRIÁ

**New Haven, Connecticut, USA
jar 2002**

Tom Nakanishi práve sedel za písacím stolom v internátnej miestnosti Yalovej univerzity a robil si domácu úlohu, keď do izby vtrhol jeho spolubývajúci s kopou článkov v rukách.

„To musíš vidieť!“ vykrikol na svojho spolužiaka z druhého ročníka a na stôl internátu Berkeley College rozsypal papiere. Články opisovali život v severokórejských koncentračných táboroch, kde väzňov trýznili hladom, mučili a nútili ich vykonávať úmornú manuálnu prácu.

Ten chlapčensky pôsobiaci upravený devätnásťročný muž sa volal Adrian Hong Chang a práve sa ocitol na prahu zásadnej životnej zmeny. Keby povedal, že sa chystá zmeniť svet (z internátnej izby tehlovogotickej budovy Berkeley Collegy na Yalovej univerzite), znelo by to ako niečo, čo by pri večernom jointe mohol prehodiť ktorýkoľvek z jeho spolužiakov. No hoci si to